

AKTUÁLNY VÝVOJ V DAŇOVEJ ASIGNÁCII

Centrum pre filantropiu n.o.

2. 12. 2011

Centrum pre filantropiu n.o. monitoruje vývoj v oblasti 2% z dane, keďže prostriedky z daňovej asignácie sú dôležitou súčasťou zdrojov pre občiansku spoločnosť. Nie sú síce súkromnými darmi, avšak nachádzajú sa v priestore medzi filantropickým darcovstvom a rozhodovaním daňovníkov o tom, ako budú ich dane použité a teda predstavujú významný prvok participácie občanov – daňovníkov i právnických osôb – daňovníkov na rozhodovaní. V uplynulých týždňoch sme sledovali dianie v tejto oblasti, ktoré považujeme za hodné zaznamenania.

Dňa 18. novembra 2011 bola zverejnená **Výzva neziskových organizácií k „zachovaniu súčasného právneho stavu platného pre roky 2010 a 2011 ako definitívneho riešenia právnej úpravy asignačného mechanizmu 2% z dane“**. Výzvu podpísalo 18 platforiem neziskových organizácií združujúcich stovky neziskových organizácií. Medzi signatármi sú Ekofórum, Rada mládeže Slovenska, Asociácia telovýchovných jednôt a klubov SR, Fórum kresťanských inštitúcií, Sociofórum, Národná rada občanov so zdravotným postihnutím SR, Donorské fórum a mnohé ďalšie a požadovali „zapracovanie tohto návrhu do novely zákona o dani z príjmov v rámci schvaľovania zákona o štátnom rozpočte“.

Popudom k výzve bolo zverejnenie výsledkov upraveného mechanizmu 2% z dane pre právnické osoby za r. 2011, ktoré preukázalo pokles zdrojov z tohto mechanizmu. (Koncom novembra Ministerstvo financií SR vo svojej odpovedi na výzvu uviedlo aktuálne informácie o výsledkoch 2% z dane k 31.10.2011, údaje z tejto komunikácie uvádzame nižšie).*

Celkový vývoj príjmov plynúcich z 2% z dane pre občianske združenia a neziskové organizácie má od r. 2008 klesajúcu tendenciu, čo je spôsobené jednak globálnou ekonomickou a finančnou krízou (rozdiel medzi r. 2009 a 2010) a zároveň znížením asignovaného percenta z 2% na 1,5% (rozdiel medzi r. 2010 a novembrom 2011).

Rok	Suma poukázaná fyzickými osobami	Suma poukázaná právnickými osobami	Celková poukázaná suma PO a FO (v eurách)	Celková medziročná zmena:
2002	-	-	3 381 863	
2003	-	-	3 221 992	-4,73 %
2004	9 159 000	18 896 000	28 054 604	770,72 %
2005	10 371 000	20 525 000	30 896 237	10,13 %
2006	11 713 000	25 629 000	37 342 140	20,86 %
2007	12 819 000	29 306 000	42 125 093	12,81 %
2008	15 036 000	34 144 000	49 180 451	16,75 %
2009	17 684 000	37 496 000	55 180 237	12,20 %
2010	15 553 000	28 592 000	44 146 478	-20,00 %
2011	16 503 000	25 092 000	41 595 000	-5,77,%

Ministerstvo financií SR upozornilo vo svojej odpovedi z 28. novembra 2011 na to, že už v r. 2006 konštatovalo neúmerný nárast poukazovania podielu zaplatenej dane od právnických osôb, čo spôsobovalo výrazne znižovanie príjmov štátneho rozpočtu. Dôležitým faktorom pre nespokojnosť s existujúcim stavom boli aj zistenia o možných daňových únikoch a neoprávnenom poukazaní 2%

prijímateľom, o ktorých existencii bolo možné pochybovať a zložitou v komunikácii s nimi (neziskové organizácie, ktoré mali len príjmy, ktoré neboli predmetom dane, neboli povinné registrovať sa na daňovom úrade).

Podkladom pre dnešný stav, uvádza MF SR vo svojom stanovisku, t.j. pre postupné znižovanie percenta podielu zaplatenej dane poukazovanej právnickými osobami z 2% až na konečných 0,5% v r. 2019 bolo aj zistenie, že väčšina poskytovateľov – právnických osôb sú najväčšie prosperujúce podniky na území SR, ktoré si založili vlastné nadácie a poukazujú podiel zaplatenej dane sami sebe. Práve toto bolo impulzom pre zavedenie systému naviazania výšky percenta pre poukazanie podielu zaplatenej dane aj na povinnosť daňovníka poskytnúť finančný dar na verejnoprospešné účely z vlastných zdrojov. Cieľom tohto opatrenia bola aj snaha, aby predovšetkým veľké podniky ako daňovníci poukazujúci podiel zaplatenej dane prevzali sami zodpovednosť za podporu organizácii založených na dobročinné účely a nielen určovali prerozdelenie časti príjmov štátneho rozpočtu na verejnoprospešné účely.

*Počet právnických osôb, ktoré poukazujú 2% z dane za posledné dva roky **klesá**.

	2009	2010	2011/nov.
Počet PO poukazujúcich 2%	30 078	26 172	25 421
Medziročná zmena (abs.číslo)		- 3906	-418
Medziročná zmena (%)		- 13%	-1,5%

Súčasne s poklesom počtu právnických osôb došlo aj **k poklesu celkovo poukazanej sumy**, pričom po takmer 24% prepade v roku 2010 nastal v roku 2011 ďalší, viac ako 12% pokles.

	2009	2010	2011/nov.
Celkovo poukázaná suma právnickými osobami	37 496 000 €	28 592 000 €	25 092 000 €
Medziročná zmena (€)		- 8 904 000 €	- 3 500 000 €
Medziročná zmena (%)		-23,8%	-12,24%

Z 25 754 právnických osôb **iba 9,53% (2 467) využilo možnosť poukázať dar** na verejnoprospešné účely, čo im následne umožnilo asigovať 2% zo zaplatenej dane. Zvyšných 90,47% (23 489) právnických osôb asigovalo iba 1,5% zo zaplatenej dane.

	2011/nov.
Počet PO poukazujúcich podiel dane	25 754
Z toho počet PO poukazujúcich 1,5% (nedali žiaden dar)	23 489
Z toho počet PO poukazujúcich 2% (dali dar)	2 467
% PO poukazujúcich 2% (dali dar)	9,5%

	2011/nov.
Celková suma: PO poukazujúce 1,5%	14 445 000 €
Celková suma: PO poukazujúce 2%	10 699 000 €

Celkovo poukázaná suma právnickými osobami, v členení podľa toho, či právnická osoba poukázala 1,5% alebo 2% naznačuje, že **2% poukázali a teda aj súčasne poskytli aj dar v minimálnej výške 0,5% práve najziskovjšie PO**, keďže priemerná poukázaná suma na jednu právnickú osobu je 615 euro v prípade právnickej osoby poukazujúcej 1,5%. Priemerná suma poukázaná právnickou osobou asigujúcou 2% je 4336 euro.

	2011/nov.
Priemerná suma: PO poukazujúca 1,5%	615 €
Priemerná suma: PO poukazujúca 2%	4 336 €

Návrh mimovládnych organizácii sa dostal na pôdu Národnej rady v podobe poslaneckého návrhu a na rokovaní Výboru pre financie a rozpočet bolo schválené uznesenie do spoločnej predkladacej správy, ktoré predlžovalo súčasný stav o 1 rok.

V zdôvodnení tohto predĺženia sa uvádza:

„Navrhuje sa postupné znižovanie asignácie 2 % dane z príjmu právnických osôb posunúť o jeden rok. Zmenený spôsob poukazovania podielu dane na osobitné účely podľa § 50 mal za následok pokles poukázaných prostriedkov z dane z príjmu právnických osôb z 37,5 mil. eur v roku 2009 na 23,5 mil. eur v roku 2011. Počet právnických osôb využívajúcich mechanizmus poukazania podielu dane na osobitné účel poklesol z 30 tisíc v roku 2009 na 25,7 tisíc v roku 2011. A z nich iba 2,4 tisíc subjektov poskytlo aj dar z vlastného zisku, čo je podmienkou poukazania podielu v plnej výške. Ak by sa naplnilo v súčasnosti platné znenie zákona o postupnom znižovaní percenta asignovanej dane právnických osôb, možno očakávať, že na verejnoprospešné účely by na budúci rok bolo poukázaných o 6,5 mil. eur menej, čo by bolo z hľadiska aktuálnej situácie neziskového sektora likvidačné. Návrh vychádza zo záverov rokovania Rady vlády pre MVO, podľa ktorých je potrebné sledovať ekonomické dopady zmeny mechanizmu 2 % dane a korigovať výpadok asignovanej sumy zapríčinený poklesom ekonomického rastu, znížením príjmov štátneho rozpočtu z dane z príjmov právnických osôb a predpokladaných nových daňových stimulov pre vybrané významné právnické subjekty zmenou legislatívnej úpravy v časti znižovania percenta pre daň z právnických osôb“

Dňa 1. decembra 2011 Národná rada SR v druhom čítaní tento návrh počtom hlasov 144 schválila a následne schválila celú novelu **novelu zákona o dani z príjmov (č. 595/2003)**.

To znamená, že právnické osoby sú nielen v r. 2012 (za príjmy v r. 2011) ale aj v r. 2013 (za príjmy v r. 2012) oprávnené poukázať 2% z dane ak v zdaňovacom období, ktorého sa vyhlásenie týka alebo najneskôr v lehote na podanie tohto daňového priznania darovali finančné prostriedky najmenej vo výške zodpovedajúcej **0,5%** zaplatenej dane daňovníkom, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie, na účely určené zákonom resp. ak daňovník neposkytol tieto finančné prostriedky ako dar najmenej vo výške 0,5% zaplatenej dane, je oprávnený vyhlásiť v daňovom priznaní v lehote na podanie daňového priznania, že podiel zaplatenej dane sa má poukázať ním určeným prijímateľom podľa odseku 4 len do výšky **1,5% zaplatenej dane**.

Zdroje:

Uznesenie 309 Výboru NRSR pre financie a rozpočet z 30. novembra 2011 (<http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=361848>)

Schválené znenie novely zákona o dani z príjmov č. 590/2011 (v redakcii)
<http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=361931>

www.rozhodni.sk

Výzva neziskových organizácii k asignačnému mechanizmu 2% z daní právnických osôb
<http://www.changenet.sk/?section=kampane&x=631592&cat=14675>

Substanovisko Sekcie rozpočtovej politiky MF SR k výzve neziskových organizácii k ekonomickej situácii v mechanizme 2% z dane zo dňa 28. 11. 2011.

Príloha:

Legislatívna úprava ASIGNÁCIE				
Zákon o dani z príjmov, §50 a §52i.				
Daňové priznanie PO za rok	Bez daru môžem poukázať z dane	S darom môžem poukázať z dane	Výška daru ako % zo zaplatenej dane	SPOLU
2010	1,5%	2,0%	0,5%	2,5%
2011	1,5%	2,0%	0,5%	2,5%
2012	1,5%	2,0%	0,5%	2,5%
2013	1,0%	1,5%	1,0%	2,5%
2014	1,0%	1,5%	1,0%	2,5%
2015	1,0%	1,5%	1,0%	2,5%
2016	0,5%	1,0%	1,5%	2,5%
2017	0,5%	1,0%	1,5%	2,5%
2018	0,5%	1,0%	1,5%	2,5%
2019	0,5%	1,0%	1,5%	2,5%
2020	0,5%	0,5%		0,5%
ďalšie roky	0,5%	0,5%		0,5%
červeným	Zmeny, ktoré parlament odsúhlasil 1.12.2011			